

Michele Serra

ELS ESCARXOFATS

Traducció d'Anna Casassas

La Campana

*a la Teresa i en Giovanni,
a en Tommaso i en Federico*

Títol original: *Gli Sdraiati*
© Giangiacomo Feltrinelli Milano, 2013

1a edició: maig del 2014

© de la traducció, Anna Casassas
© Edicions La Campana
Avenir, 49, baixos
08021 Barcelona
Tel.: 93 453 16 65 / Fax: 93 451 89 18
info@lacampanaeditorial.com
www.lacampanaeditorial.com

Disseny de la coberta: Zink comunicació
Il·lustració de la coberta: Gipi, 2014

ISBN: 978-84-941928-0-7
Dipòsit legal: B. 10.722 - 2014
Fotocomposició: EdiGestió (Barcelona)
Imprès a Romanyà/Valls. Capellades (Barcelona)

On coi ets?

T'he telefonat almenys quatre cops, no contestes mai. El teu mòbil sonava i sonava en va, com el dels marits adúlter o les amants ofeses. El seguit interminable de trucs deixa entendre o la teva resistència activa o la teva plàcida distracció, i no sé quin dels dos «no responc» és més ofensiu.

Per no parlar del neguit que m'agafa quan no et trobo, o sigui quasi sempre. He après a relegar-lo entre els meus vicis en comptes de comptar-lo entre les teves culpes. Però això no fa que sigui menys dur de suportar. Cada sirena d'ambulància, cada reflex luctuós dels noticiaris destapa la capsa de les meves pors. Veig motocicletes estavellades, baralles sagnants, sobredosis fatals, forces de l'ordre ocupades a reprimir alguna festa il·legal. Llegeixo amb una avidesa masoquista les cròniques letals de la teva tribu, els

esclafats per l'amuntegament de la *rave party*, els fulminats per les porqueries químiques, els apunyalats en una baralla nocturna en algun anònim aparcament de discoteca, els apallissats a mort per policies indignes de dur l'uniforme.

Una imprevista fragilitat materna estava el meu aplom viril. M'adono que sumo totes dues febleses: el desfici protector de la Mare i les exigències de rectitud del Pare. Em veig corrent a ajudar-te i alhora escridassant-te, com una caricatura esquizofrènica de l'autoritat.

(Autoritat: des del dia que vas néixer, organitzo, al voltant d'aquesta paraula, simpòsiums tan solemnes com improductius. Tots els ponents tenen la meua cara, en un congrés dels meus diversos fragments intel·lectuals a la recerca de la unitat perduda, i cadascun retreu als altres la seva ignorància. El títol ideal d'aquesta olla de cols hauria de ser: «Quantes vegades en comptes d'enviar-te a prendre pel cul t'hauria hagut de fer una manyaga. Quantes vegades t'he fet una manyaga i en canvi t'hauria hagut d'enviar a prendre pel cul».)

L'única certesa és que has passat per casa. Els rastres de la teua presència són inequívocs. El kílím de l'entrada és una petita serralada de replècs i valls. La seva digna forma rectangular, quan entres o surts de casa, no té escapadòria:

queda desfigurada per l'empremta dels teus peuots, cada viatge deixa una alteració de la forma original. Segles d'artesania de dotzenes de pobles, caucàsics, magrebins, perses, indostànics, queden regirats cada vegada que passes.

Almenys tres dels quatre angles estan girats cap amunt, i un parell de grans arrugues ondulades, no paral·leles entre elles, alteren l'horitzontalitat de l'estora fins a conferir-li el perfil naturalment fortuït de l'escorça terrestre. A l'hivern, rastres de fang i de fulles seques afegeixen aventurades variants de Land Art a les austeres decoracions geomètriques del kílím. A l'estiu, el desastre és més net, menys suggestiu respecte al triomf hivernal. Però la petjada impresa sempre és la mateixa: tu i els de la teua tribu heu abolit sandàlies i mocassins en favor d'aquestes barques sintètiques encoixinades que se us empassen els peus tot l'any, tant sobre la neu xopa com per la sorra roent. L'òrbita de la Terra al voltant del Sol no us afecta, us vestiu igual quan fa tramuntana que quan el sol crema el crani, heu relegat el temps atmosfèric entre els detalls que truquen inútilment a la superfície del vostre capoll.

A la cuina la pica està plena de plats bruts. Esquitxos de salsa recremats per les coccions successives empastifen els fogons. Això és la norma, l'excepció (que varia, segons una alegre seqüència) és una paella carbonitzada, o el colador que ha perdut una nansa, o la cassola amb una res-

ta de macarrons que es floreix a l'amanidor just davant de la nevera: un pas més i hauria trobat la salvació, però la teva mestria a secundar l'entropia del món rau exactament en aquesta mínima i gairebé imperceptible diferència entre el «fet» i el «no fet». Fins i tot quan només caldria un no-res per tancar el cercle, el deixes obert. Ets un perfeccionista de la negligència.

Més d'un cendrer, a casa, desborda, de tan ple de burielles. Espero que no totes teves. De la muntanyeta se n'ha després alguna unitat rebel, que ha rodolat fins a sobre la taula o ha caigut a terra. Hi ha volves de cendra especialment sobre el sofà, el teu hàbitat predilecte. Vius escarxofat. Excepte a la cuina, on domina la pudor de ranci, tota la casa està impregnada d'un tuf de cigarret apagat, i fins i tot a mi, que fumo, se'm fa impossible identificar aquesta atmosfera mortífera amb el residu d'un plaer. El fumador més irrecuperable hauria de venir aquí un parell de cops per setmana a respirar amb el que li queda dels pulmons aquest aire consumit i enquitranat. Es redimiria.

En aquest quadre fastigós i predominantment fosc, l'aurèola càndida de sota la cafetera és gairebé radiant. És de sucre. Deus trobar cursi apuntar a dins de la tassa amb la cullereta, i per això escampes virilment el sucre amb el

gest generós i brusc del sembrador. Quan després agafes la tassetta, al centre hi queda un cercle verge i al voltant una anella de sucre. Li he agafat gust, quasi com les formigues que de tant en tant, disciplinadament, vénen en fila a pasturar al teu astre involuntari.

Al bany, les tovalloles xopes són a terra. Penjar una tovallola al tovalloler és una activitat que et deu resultar incomprendible, com tots els gestos que implicarien completar el cercle. Com ara tancar un calaix o la porta d'un armari, després d'haver-los obert. Com ara recollir de terra, i plegar, la roba que llances pertot arreu, les dessuadores que sembla que hagi dut un cos fet únicament de colzes, bonyegudes fins i tot a les zones que no tenen raó de ser-ho, i a sobre farcides amb la samarreta que et treus a la vegada amb el que sigui que portis a sobre. La part superior de la teva roba és una cosa feta de moltes capes que s'ajunten quan et vesteixes però que no se separen quan et despulles.

Pertot arreu hi ha mitjons bruts, milers. Milions. Fets una bola i, en virtut del pes moderat i de la nosa limitada, no tots per terra. També n'hi ha pels mobles i els prestatges, com globus que un gas misteriós hagués fet enlairar per tots els racons de casa.

Sempre continua encès algun aparell electrònic. A les parets del pis fosc, resplendors difuses de pilots, leds,

brunzit de pantalles, com les brases moribundes de la llar de foc a les cases de camp. Sovint el televisor de la teva cambra va emetent un d'aquells dibuixos animats satírics americans (*Pare de família* o *Els Simpson*) que ridiculitzen el consumisme. O bé és l'ordinador que descarrega música i es va escalfant abandonat sobre el llit (vaig mirar de fer-te creure, inútilment, que és molt perillós, que pot calar foc al pis. La meva autoritat està feta d'aquests miserables expedients.)

Tot queda encès, res apagat. Tot obert, res tancat. Tot començat, res conclòs.

Ets el consumista perfecte. El somni de tot governant o funcionari de la dictadura actual, que perquè s'aguantin els seus murs delirants necessita que tothom cremi més del que l'escalfa, mengi més del que l'alimenta, il·lumini més del que pot veure, fumi més del que pot fumar, compri més del que el satisfà.

2

Segons tots els pronòstics, més o menys cap a la meitat d'aquest segle la classe dominant a Occident seran els vells. Llevat que hi hagi invasions victorioses dels pobles pobres (pobre i jove seran sinònims, més ben dit, ja ho són), les persones de setanta-cinc anys cap amunt seran més de la meitat de la població. Ho repeteixo i ho subratllo: més de la meitat de la població. Milions de dentadures marcaran el ritme del temps restant, milions de bolquers absorbiran les últimes aigües d'uns cossos dessecats. Una humanitat exhausta i amuntegada intentarà allargar el seu poder més enllà de tots els límits lògics. Jo tinc probabilitats de formar-ne part, si em cuido les artèries, deixo de fumar i beure, i evito els formatges. Però podré fer tai-txi en un parc, amb altres cadàvers animats com jo, sense que un francirador del Front d'Alliberament Juvenil, des de dalt d'un teulat, m'apunti al mig del front? Un

franc tirador que amb un sol tret ben disparat posi fi a les meves penes i sobretot a les seves?

Aquesta espectacular pàgina bèl·lica, que ara acabo d'esbossar per sobre, és tan sols un de tants episodis apassionants de la Gran Guerra Final, la guerra entre Vells i Joves que dona títol a una novel·la grandiosa i definitiva en la qual treballa des de fa temps: *La gran guerra final*. Almenys un parell de volums. D'una extensió tolstoiana, com a mínim. Naturalment, la redacció definitiva requereix una maduresa expressiva impossible a la meua edat. L'escriuré entre els noranta i els noranta-cinc, atrinxerat en un conjunt residencial fortificat juntament amb altres moribunds adinerats com jo, defensat *manu militari* per mercenaris asiàtics i africans joveníssims, superben pagats perquè disparin sobre nois de la seva mateixa edat a fi de protegir les nostres obscenes agonies. De moment prenc apunts, organitzo els capítols, treballa en els personatges. Un dia, si vols, te'n deixaré llegir algun tros.

Encara no sé si faré que guanyin els Vells o els Joves. Totes dues possibilitats tenen pros i contres, vull dir des del punt de vista narratiu, perquè des del biològic és indubtable: o guanyen els Joves o la humanitat, amb tot el seu gloriós ròssec de vestigis, se'n va a fregir espàrrecs.

D'altra banda és possible, molt possible, que un autor no-nagenari (com seré jo quan surti el llibre, amb repercussió mundial), estigui desesperadament a favor de la supervivència dels Vells, però sigui prou hipòcrita per dissimular-ho, encara que només sigui per no ferir el sentit ètic dels lectors, i especialment de les lectores, que per definició donen molta importància, ja se sap, a la conservació de l'espècie.

He decidit que el protagonista del llibre ha de ser capaç de sintetitzar la major clarividència dels Vells —o sigui del mateix autor— i les raons de la confusa, però en el fons lícita, perspectiva d'això que anomenem «futur de la humanitat».

El protagonista del llibre, doncs, no pot ser sinó un traïdor. Es diu Brenno Alzheimer (el nom és provisional, tinc por que sigui massa caricaturesc: *La gran guerra final*, que quedi clar, serà un fresc històric de gran impacte dramàtic) i és un dels líders dels Vells, un intel·lectual decrepit i molt respectat. Simpatitza amb l'enemic i, en secret, conspira per l'afirmació dels Joves, fins a immolar-se per la causa. Al final el descobreixen i el condemnen a ser afusellat, però aconsegueix morir abans de l'execució deixant de prendre els fàrmacs contra la hipertensió.

Naturalment, en Brenno Alzheimer sóc jo.